

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL L. N. IR M. N. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. kovo 6 d. Nr. 242-96
Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. N. ir L. N. (toliau – pareiškėjai) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjai prašė išnagrinėti tarp jų ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą dėl draudiko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjų teisės.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjai ir draudikas, tarpininkaujant bankui *Luminor Bank AS*, veikiančiam per Lietuvos skyrių, sudarė Būsto draudimo sutartį (toliau – Draudimo sutartis), kurią patvirtina draudimo liudijimas, TIA Nr. (*duomenys neskelbtini*), Serija LD Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – Draudimo liudijimas), draudimo laikotarpis nuo 2018 m. kovo 10 d. iki 2019 m. kovo 9 d. Draudimo sutartis buvo sudaryta Būsto draudimo taisyklių Nr. 67DNB (toliau – Taisyklės) pagrindu ir ja draudimo apsaugos variantu „Premium“ buvo apdraustas gyvenamasis pastatas – sodo namas ir pagalbinis, ūkinis pastatas, esantys adresu: (*duomenys neskelbtini*).

2018 m. spalio 2 d. buvo užregistruotas 2018 m. rugsėjo 27 d. įvykis: dėl stipraus vėjo buvo sugadintas pareiškėjų turtas, t. y. vėjo gūšiai sujudino gyvenamojo pastato perdengimo ir stogo konstrukcijas, dėl to namo viduje sutrūkinėjo sienų ir lubų sankirtos. 2018 m. spalio 4 d. draudikas atliko įvykio vietos apžiūrą ir surašė apžiūros aktą, jame užfiksavo, kad „sutrūkinėjo namo vidaus pirmo aukšto sienų ir lubų sankirta“.

2018 m. spalio 10 d. draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, kad įvykis nėra laikomas draudžiamuoju, kai įvyksta dėl natūralių procesų, natūralaus pastato dalių sėdimo arba plėtimosi arba dėl statybos broko.

Pareiškėjai nesutiko su sprendimu, todėl kreipėsi į draudiką su pretenzija, nurodydami, kad namas yra naujas, statytas 2016 m., todėl nėra tikėtina, kad per tokį trumpą laiką jis nusidėvėjo, taip pat nurodė, kad buvo panaudotos visos reikalingos priemonės, kad būtų sumažinta broko tikimybė. Atsižvelgdami į tai, pareiškėjai prašė pripažinti, kad įvykis įvyko dėl Taisyklėse numatytos vėjo rizikos, ir įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Atsakydamas į pareiškėjų pretenziją draudikas informavo, kad administruojant žalą buvo atlikta įvykio vietos apžiūra, surašytas turto sunaikinimo, sugadinimo aktas, padarytos įvykio nuotraukos. Įvertinus visą informaciją, padaryta išvada, kad žalos priežastis yra statinių natūralų judėjimą lemiantys veiksniai. Taip pat draudikas nurodė, kad, norėdamas patikrinti pareiškėjų pateiktą informaciją, kad pastatas buvo apgadintas 2018 m. rugsėjo 27 d. naktį, siaučiant stipriam vėjui, kreipėsi į Lietuvos hidrometeorologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos (toliau – LHMT). LHMT draudiką informavo, jog didžiausias vėjo greitis 2018 m. rugsėjo 27 d., t. y. įvykio dieną, buvo 20 m/s, tai yra įprasta Lietuvoje ir toks vėjo greitis yra „įvertinamas vykdant statinių projektavimą ir statybą“. Kartu su LHMT pateiktais duomenimis draudikas atsakyme pareiškėjams pateikė ir Lietuvos vėjo apkrovos rajonų lentelę, kurioje nurodyta, jog įvykio teritorija pagal Statybos techninį reglamentą Nr. 2.05.04:2003 patenka į III vėjo apkrovos rajoną, kuriame statiniai turi atlaikyti ne mažesnę nei 32 m/s vėjo greitį. Atsižvelgdamas į tai, kad atliekant įvykio vietos apžiūrą nebuvo užfiksuota jokių sugadinimų, būdingų padarytiems dėl stipraus vėjo, bei į tai, kad aplinkiniai objektai nebuvo sugadinti ir žalos nepatyrė, draudikas atsisakė įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjai pakartojo

pretenzijoje nurodytas aplinkybes ir prašė rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Atsiliepime į pareiškėjų kreipimąsi draudikas pažymėjo, kad Taisyklėse yra numatytas aiškus ir baigtinis draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių sąrašas. Remiantis Taisyklių A.IV dalies 1 punktu, draudimo apsauga apdraustam turtui apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie įvyksta ar yra sukeliama staiga ir netikėtai dėl Taisyklėse išvardytų rizikų. Draudikas nurodė, kad, administruodamas žalą, ištyrė sugadinimų pobūdį, mastą ir galimas atsiradimo priežastis ir nustatė, kad defektai atsirado dėl kitų priežasčių, nei nurodė pareiškėjai, t. y. ne dėl draudimo sutartyje nurodytų draudžiamųjų įvykių, nes sugadinimai nėra padaryti dėl audros, o jų pobūdis leidžia teigti, kad jie yra atsiradę dėl natūralių procesų. Norėdamas pagrįsti savo teiginius, draudikas Lietuvos bankui pateikė draudiko eksperto A. K. (atestato, kuriuo suteikta teisė eiti ypatingo statinio statybos vadovo ir ypatingo statinio statybos techninės priežiūros vadovo pareigas, Nr. (*duomenys neskelbtini*)) parengtą Išvadą dėl pastato apdailos sugadinimo (toliau – Eksperto išvada), kurioje nurodyta, kad „remiantis tyrimo metu nustatyta informacija, galima pagrįstai teigti, kad lubos skilo dėl natūralių procesų (statinių natūralų judėjimą įtakojančių veiksnių, ypač pastato sėdimo ir skirtingų medžiagų plėtimosi savybių esant temperatūros svyravimams), kadangi skilimai yra itin neįžymūs, susidarė šiems procesams itin būdingose vietose (pastato konstrukcijų jungiamosiose dalyse) ir pasireiškė pastatui, kuriame tik 2016 metais užbaigti konstrukcijų statybos darbai.“ Draudiko teigimu, tai patvirtina, kad žala pareiškėjų turtui atsirado ne draudžiamąjį įvykiu metu, todėl nurodė nesutinkąs su pareiškėjų reikalavimu ir prašo jį atmesti.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas iš esmės kilo dėl 2018 m. rugsėjo 27 d. įvykiu pripažinimo nedraudžiamuoju.

Vertinant pareiškėjų draudikui keliamo reikalavimo pagrįstumą, visų pirma atkreiptinas dėmesys į tai, kad, kaip yra nurodęs kasacinis teismas savo praktikoje, draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga, tačiau ji nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamos rizikos ribas, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 10 dalimi, draudimo apsauga – tai draudiko įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti draudėjui arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudimo išmokos mokėjimas yra pagrindinė draudiko pareiga, kuri vykdoma įvykus draudžiamajam įvykiui. Vadinasi, tik nustačius, kad yra įvykęs teisiškai reikšmingas faktas – draudžiamasis įvykis, draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2013 m. birželio 26 d. nutartyje, priimtoje išnagrinėjus civilinę bylą Nr. 3K-3-316/2013, yra nurodęs, kad nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (nuo pradžių).

Pareiškėjų ir draudiko Draudimo sutartis buvo sudaryta pagal Taisyklių, kurios yra neatskiriama šios Draudimo sutarties dalis, nuostatas. Taisyklių A. IV dalies 4 punkte yra

nurodyta, kad draudimo išmoka nėra mokama, jei turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl Taisyklėse nurodytų nedraudžiamųjų įvykių. Taisyklių A.IV dalies 4.11 papunktyje nustatyta, kad vienas iš nedraudžiamųjų įvykių yra natūralaus pastatų ar pastato dalių sėdimo, plėtimosi, skilimo, nulemtų įprastinių fizikinių reiškinių (pašalo, kaitros, ultravioletinio spinduliavimo ir pan.) ir natūralaus pastato nusidėvėjimo.

Siekdamas pagrįsti priimtą sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, draudikas pateikė Eksperto išvadą, kuri, draudiko teigimu, patvirtina, kad pastato defektai atsirado ne dėl stipraus vėjo, o dėl natūralių procesų. Eksperto išvadoje nurodyta, kad, įvertinus sugadinimų pobūdį, galima konstatuoti, kad jie galėjo atsirasti dėl remonto darbų arba dėl natūralių procesų. Versija, kad sugadinimai galėjo atsirasti dėl remonto darbų, buvo atmesta, nes per apžiūrą nei viduje, nei už pastato ribų jokių atliekamų remonto darbų, galinčių sukelti didelę vibraciją, nustatyta nebuvo, o pareiškėjai apie tokius darbus, atliekamus jų sklype ar už jo ribų, informacijos taip pat nepateikė. Vertinant, ar apgadinimai galėjo atsirasti dėl natūralių procesų, nustatyta, kad statinių natūraliam judėjimui (t. y. tokiam pastato konstrukcijų statinės pozicijos pokyčiui, kuris nekelia grėsmės konstrukcijoms) gali daryti įtaką gamtiniai ir technogeniniai faktoriai. „Gamtiniai faktoriai yra grunto savybė susispausti, grunto pakilimas dėl šalčio ar atšilimo, grunto vandens lygio pokytis, statinių judėjimą paskatinti temperatūrų svyravimai (sezoniniai ir daugiamečiai).“ „Technogeniniai faktoriai yra statinių nuosavas svoris. Statinių natūralus judėjimas dėl technogeninių faktorių įtakos gali atsirasti dėl grunto savybių pokyčių, ypač veikiant gruntiniam vandeniui, grunto stiprumo pokyčiams, atliekant požeminę statybą.“ Įprastai technogeniniai faktoriai ryškiausiai pasireiškia naujos statybos ir (ar) rekonstruotuose pastatuose. Atsižvelgdamas į tai, kad šiuo atveju skilimai yra itin nežymūs, susidarė šiems procesams itin būdingose vietose (pastato konstrukcijų jungiamosiose dalyse) ir pasireiškė pastatui, kuriame tik 2016 metais užbaigti konstrukcijų statybos darbai, Ekspertas padarė išvadą, kad lubos skilo dėl natūralių procesų (statinių natūralų judėjimą lemiančių veiksnių, ypač pastato sėdimo ir skirtingų medžiagų plėtimosi savybių esant temperatūros svyravimams).

Vertinant Eksperto išvadoje nurodytus teiginius, patvirtinančius, kad įvykis įvyko ne dėl stipraus vėjo, o dėl statinio natūralų judėjimą lemiančių veiksnių (natūralių procesų), pažymėtina, kad kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, jog kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonų dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu jos duomenys neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu eksperto išvados duomenys, įvertinus ginčo šalių pateiktą įrodymų visumą, leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog Eksperto išvados duomenys neprieštarauja kitiems žalos byloje esantiems įrodymams ir išplaukia iš tyrimo eigos, nes Eksperto išvada buvo parengta vadovaujantis draudiko parengtu Turto sugadinimo, sunaikinimo aktu, įvykio vietos apžiūros fotonuotraukomis, draudėjų pateiktais paaiškinimais, apžiūrą atlikusio asmens žodiniais paaiškinimais, pastato planu ir HTML pateikta informacija apie 2018 m. rugsėjo 27 d. buvusį vėjo stiprumą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad vien pareiškėjų paaiškinimai apie žalos atsiradimo aplinkybes, nepateikiant šiuos duomenis patvirtinančių dokumentų arba kitų įrodymų, kurie leistų suabejoti Eksperto išvados įrodomąją galia ir patikimumu, nėra pakankamas pagrindas nuginkčyti Eksperto išvadoje nurodytus duomenis.

Kaip minėta, Taisyklių A.IV dalies 4.11 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka nėra mokama dėl natūralaus pastatų ar pastato dalių sėdimo, plėtimosi, skilimo, nulemtų įprastinių fizikinių reiškinių (pašalo, kaitros, ultravioletinio spinduliavimo ir pan.) ir natūralaus pastato nusidėvėjimo. Lietuvos banko vertinimu, Eksperto išvados duomenys suteikia pagrindą konstatuoti, kad per 2018 m. rugsėjo 27 d. įvykį žalą apdraustam pastatui nulėmė statinių natūralų judėjimą lemiantys veiksniai, t. y. pastato sėdimas ir skirtingų medžiagų plėtimosi savybės esant temperatūros svyravimams, o tai reiškia, kad įvykis atitinka Taisyklių A.IV dalies 4.11 papunktyje nustatyto nedraudžiamąjo įvykio sąvoką. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjų turtui žala buvo padaryta dėl statinių natūralų judėjimą lemiančių veiksnių, darytina išvada, kad

aplinkybės, jog 2018 m. rugsėjo 27 d. įvykiui taikytinos Taisyklių A.IV dalies 4.11 papunktyje įtvirtintos įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju nuostatos, laikytinos įrodytomis. Vadovaujantis nustatytais aplinkybėmis ir Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma, darytina išvada, kad pareiškėjų reikalavimas pripažinti 2018 m. rugsėjo 27 d. įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjų M. N. ir L. N. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis turi teisę dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius